

Osmanlı'da İhtisas Hukuk Mektebi Medresetü'l-Kuzât

Osmanlı Devleti, şer'î mahkemelerinde görev yapacak hâkim ve savcılarını yetiştirmek üzere, temelleri 1855'te atılan ihtisas okulu açmıştı. Bu müesseseye, 1913 yılında meşhur adıyla Medresetü'l-Kuzât'a dönüşmüştü. Yaklaşık 70 sene eğitim faaliyetine devam eden Medresetü'l-Kuzât, 1924'te kapatıldı.

Kabul Şartları

Müslüman ve erkek olmak

20-35 yaş aralığında olmak

Hüsn-i hâl ashâbından olmak
(İyi hâl sahibi olduğunun bilinmesi)

Cinayet veya namus suçlarından
hüküm giymemiş olmak

En az iki kişi tarafından verilmiş
referans mektubu getirmek

Giriş imtihanında
başarılı olmak

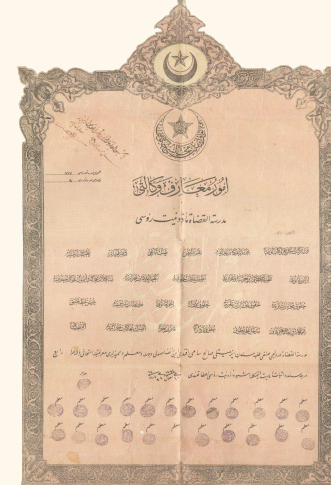
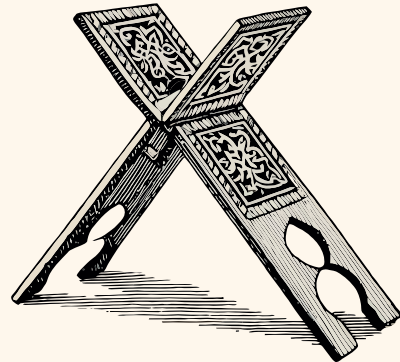
8
saat

Giriş İmtihanı

Medresetü'l-Kuzât imtihanına girenler; sarf, nahiv, mantık, belâgat, usûl-i fıkıh, akaid, kelâm, hüsn-i hat, kitâbet ve İslâm tarihi, Osmanlı tarihi, Osmanlı coğrafyası ve hesap derslerinden yazılı olarak sınava tabi tutulurlardı. İmtihanın süresi 8 saattir. Toplam puanın yarısından fazla puan alanlar, başarılı sayılırdı.

İmtihandan Muaf Tutulanlar

Medresetü'l-Kuzât imtihanından muaf tutulan tek grup, sadece **İstanbul ruûsu almış İstanbul dersiâmlarıdır**. Medresetü'l-Kuzât imtihanından bile daha ağır bir imtihandan geçtikleri için, bu hak onlara tanınmıştır.

Mezuniyet

Medrese talebeleri, eğitim yılı sonunda, okumuş oldukları tüm derslerden imtihan olurlardı. Bir üst sınıfa geçmek için, o yıl sorumlu olduğu derslerden aldığı puanların ortalaması, 6 ve üzeri olmalıydı.

Talebeler, sözlü ve yazılı olarak sınava tabi tutulurlardı. İmtihandan Dürer, Mecelle, Ferâiz ve Sakk-ı Şer'iden 9 ve diğer derslerden üst üste 9 puan alanlar "**aliyyü'l-âlâ**" derecesiyle mezuniyet ruûsu almaya hak kazanırlardı.

Mezunlar Nerelerde Vazife Yaptı?

Mezunların çoğunluğu, Osmanlı'nın muhtelif beldelerinde **kadılık** ve **nâiblik** makamlarına tayin edildiler.

Bununla birlikte şeyhülislamlık, dersiâmlık, mahkeme kâtipliği, adliye memurluğu, dava vekilliği, i'lâmât-ı şer'iyeye müdürlüğü, mahkeme başkanlığı, meşihat kalemlerinde memurluk, evkaf müdürlüğü ve sair adli ve idarî makamlarda vazife yaptılar.

Okutulan Dersler

Fıkıh

Dürer, Mecelle, Feraiz, Ahkâm ve Nizamât-ı Evkaf (İslâm hukukuna göre vakıflar ile ilgili hüküm ve düzenlemeler), Arazi Kanunu.

Hukuk

Medhal-i İlm-i Hukuk (Hukuk İlimine Giriş), Hukûk-ı İdare, Ticaret-i Berriyye ve Ticaret-i Bahriyye (Kara ve Deniz Ticareti Hukuku Dersi), Ceza Kanunu ve Tanzîm-i İ'lamât-ı Cezâiyye, İcra Kanunu, Hukuk-ı Düvel, Usûl-i Muhâkemât-ı Cezâ ve Sulh, Usûl-i Muhâkeme-i Hukûkiyye.

Uygulama ve Yazı

Sakk-ı Şer'î, Tatbîkat-ı Şer'iyeye, Tatbîkat-ı Hukûkiyye, Cezâiyye ve Ticâriyye, Defter-i Kassâm, Hüsn-i Hatt-ı Ta'lik, Kitâbet-i Resmîyye.

Bazı Mezunlar

Büyük Ali Haydar Efendi

Elmalı M. Hamdi Yazır

Ömer Nasuhi Bilmen

Babanzade İsmail Hakkı Efendi

İsmail Saib Efendi

Ahmed Muhtar Efendi

Bafralı Ahmed Hamdi Efendi

Ebu'l-Fâruk Süleyman Hilmi
Tunahan (K.S.) (Silistrevî)
Hazretleri